

© Ministry of Justice of the Czech Republic, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, [www.justice.cz](http://www.justice.cz). [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

## RADA EVROPY

## EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

### TŘETÍ SEKCE

### **VĚC BARFUSS proti ČESKÉ REPUBLICE**

*(stížnost č. 35848/97)*

### ROZSUDEK

### ŠTRASBURK

31. července 2000

## ROZSUDEK PINCOVÁ a PINC proti ČESKÉ REPUBLICE

*Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.<sup>1</sup>*

---

<sup>1</sup> Jeho opětovná korektura byla provedena v únoru 2004.

**Ve věci Barfuss proti České republice,**

Evropský soud pro lidská práva (třetí sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

W. FUHRMANN,

L. LOUCAIDES,

P. KŮRIS,

K. JUNGWIERT,

Sir Nicolas BRATZA,

pan K. TRAJA, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 7. září 1999 a 11. července 2000,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

## ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 35848/97) směřující proti České republice, kterou dne 5. února 1997 podal u Evropské komise pro lidská práva (dále jen „Komise“) pan Jiří Barfuss (dále jen „stěžovatel“), český státní občan, na základě dřívějšího článku 25 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan O. Choděra, advokát v Praze. Vládu České republiky (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan E. Slavík z Ministerstva spravedlnosti. Stížnost se týkala vazby stěžovatele a trestního řízení vedeného proti němu.

3. Dne 4. března 1998 se Komise rozhodla oznámit tuto stížnost příslušné vládě. Písemné stanovisko vlády bylo předloženo dne 14. května 1998. Stěžovatel odpověděl dne 22. září 1998.

4. Dne 1. listopadu 1998, v souladu s článkem 5 odst. 2 Protokolu č. 11 k Úmluvě, byl tento případ postoupen k projednání Soudu. Případ byl přidělen třetí sekci.

5. Dne 7. září 1999 prohlásil Soud za přijatelnou stěžovatelovu stížnost podle článku 5 odst. 3 Úmluvy, týkající se porušení jeho práva na soudní řízení v přiměřené lhůtě nebo na propuštění z vazby během řízení, a stížnost podle článku 6 odst. 1 Úmluvy, týkající se délky trestního řízení. Zbytek stížnosti, týkající se údajné nezákonnosti stěžovatelovy vazby, prohlásil Soud za nepřijatelný.

6. Téhož dne Soud rozhodl, že ve věci není nutné konat veřejné jednání.

7. Ve dnech 1. listopadu a 22. prosince 1999 a 12. května 2000 předložily strany svá stanoviska k otázce spravedlivého zadostiučinění.

## SKUTKOVÝ STAV

### I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

8. Dne 19. května 1994 byl stěžovatel obviněn z trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona s odůvodněním, že v listopadu 1991 a v lednu 1992 měl podvést

Českou komerční banku a Pragobanku tím, že uzavřel dvě smlouvy o půjčce na 5 000 000,- Kč a 57 000 000,- Kč, aniž by banky informoval o tom, že již předtím měl dluhy ve výši 4 900 000,- Kč, 21 217 000,- Kč a 15 000 000,- Kč. Téhož dne byl stěžovatel zatčen.

9. Dne 20. května 1994 nařídil Okresní soud v Karlových Varech (dále jen „okresní soud“) vzetí stěžovatele do vazby podle § 67 trestního řádu s účinností od 19. května 1994 s odůvodněním, že by stěžovatel mohl ovlivňovat svědky, kteří dosud nebyli policií vyslechnuti. Současně soud zamítl žádost stěžovatele o propuštění na peněžitou záruku nebo na základě písemného slibu. Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí stížnost a tvrdil, že byl připraven uspokojit své věřitele a neměl v úmyslu uprchnout nebo ovlivňovat svědky. Opakoval svou žádost o propuštění na kauci a poukázal na své zdravotní problémy.

10. Dne 17. června 1994 Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) s odkazem na § 67 písm. a) trestního řádu uvedl, že stěžovateli hrozí vysoký trest odnětí svobody, který odůvodňuje obavy soudu, že by stěžovatel uprchl a vyhýbal se trestnímu řízení. Dále soud vycházel z toho, že stěžovatel již byl trestně stíhán, v poslední době neúměrně požíval alkohol a pravděpodobně by nebyl schopen v dohledné době nahradit škody, které způsobil bankám. Soud zamítl propuštění stěžovatele na kauci.

11. Dne 26. října 1994 bylo stěžovateli sděleno obvinění pro dalších deset trestných činů podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona, kterých se údajně dopustil mezi 12. červencem 1991 a 9. zářím 1992. Škoda byla vyčíslena na 185 000 000,- Kč.

12. Dne 19. září 1995 krajský státní zástupce v Plzni vznesl před krajským soudem obžalobu proti stěžovateli. Předběžné projednání obžaloby se konalo dne 11. dubna 1996. Soud rozhodl o vrácení případu zpět krajskému státnímu zástupci k došetření a k opatření dalších důkazů. Dne 18. července 1996 vrchní soud zrušil toto rozhodnutí a nařídil krajskému soudu, aby v projednávání věci pokračoval.

13. Dne 19. srpna 1996 předseda senátu krajského soudu oznámil právnímu zástupci stěžovatele, že nebude možné tento případ projednat dříve než v březnu 1997 z důvodů enormní pracovní zátěže soudu a senátu zabývajících se tímto případem.

14. Dne 27. srpna 1996 místopředseda krajského soudu přidělil věc stěžovatele jinému senátu, který byl schopen se jeho případem zabývat okamžitě. Dne 2. září 1996 Krajský soud v Plzni rozhodl o postoupení věci Městskému soudu v Praze podle § 18 odst. 1 a § 188 odst. 1 písm. a) trestního řádu, protože z důkazů a svědeckých výpovědí vyplynulo, že trestné činy byly spáchány v Praze. Dne 4. října 1996 Městský soud v Praze odmítl postoupení věci s odůvodněním, že obžaloba byla podána u Krajského soudu v Plzni, který již provedl předběžné řízení, a protože jedna z dotčených bank má své sídlo v Plzeňském kraji. Dne 30. října 1996 rozhodl vrchní soud, že Krajský soud v Plzni je příslušný k projednání případu.

15. Dne 30. ledna 1997 krajský soud nařídil hlavní líčení na dny 12. až 13. března, 1. až 4. dubna, 7. až 10. dubna a 21. až 24. dubna 1997. Jednání, které se mělo konat dne 24. dubna 1997, bylo odročeno na neurčito, protože soud považoval za nutné vyslechnout další svědky a opatřit další písemné důkazy. Hlavní líčení pokračovalo dne 11. září 1997 a bylo odročeno na 7. listopadu 1997 z důvodu požadavku stěžovatele na provedení dalších důkazů.

16. Dne 7. listopadu 1997 krajský soud rozhodl, že se stěžovatel dopustil trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona, a odsoudil ho kromě jiného k devíti letům vězení. Dne 26. března 1998 vrchní soud, po veřejném jednání konaném dne 9. prosince 1997, tento rozsudek potvrdil.

**A. Rozhodnutí o prodloužení stěžovatelovy vazby**

17. Dne 4. listopadu 1994 okresní soud prodloužil vazbu stěžovatele do 19. února 1995. Soud rozhodl, že vazba je nutná ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu, protože existuje nebezpečí, že se stěžovatel bude vyhýbat trestnímu řízení. Konstatoval, že rozšíření obvinění stěžovatele si vyžaduje další šetření včetně výsledků zaměstnanců dotčených bank a shromáždění dalších důkazních materiálů.

18. Dne 6. února 1995 okresní soud prodloužil na žádost okresního státního zástupce vazbu stěžovatele do 19. června 1995, a to s ohledem na další vyšetřování a na riziko, že stěžovatel se bude vyhýbat trestnímu řízení.

19. Dne 8. června 1995 okresní soud prodloužil na žádost okresního státního zástupce vazbu stěžovatele do 19. září 1995. Okresní státní zástupce prohlásil, že vyšetřovacím orgánům nebyl poskytnut znalecký posudek z oboru účetnictví a že je třeba vyčkat výsledku dvou svědků žijících v Německu. Soud dospěl k názoru, že stěžovatelovo propuštění by zmařilo nebo bránilo naplnění účelu trestního řízení. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal stížnost, přičemž prohlásil, že jeho firma „Georgia“ již začala splácet úvěry. Dne 10. července 1995 krajský soud zamítl stížnost stěžovatele a potvrdil závěry okresního soudu.

20. Dne 11. dubna 1996 krajský soud po předběžném projednání obžaloby rozhodl podle § 192 trestního řádu, že stěžovatel bude nadále ponechán ve vazbě, jelikož důvody, pro které byl do vazby vzat, nadále trvají. Vrchní soud toto rozhodnutí potvrdil dne 18. července 1996.

21. Dne 30. dubna 1996 předseda senátu krajského soudu požádal vrchní soud, aby prodloužil vazbu stěžovatele do 30. listopadu 1996, přičemž konstatoval, že obžaloba byla vznesena teprve dne 19. září 1995 a že soud se musel opakovaně zabývat žádostmi stěžovatele o propuštění na svobodu. Upozornil, že projednávání trestního spisu bylo uzavřeno dne 11. dubna 1996, kdy soud rozhodl vrátit případ státnímu zástupci zpět k došetření a stěžovatele ponechat nadále ve vazbě. Dále poznamenal, že vzhledem k povaze a rozsahu dalšího šetření, jakož i pro případ, že by rozhodnutí soudu bylo potvrzeno, by zkoumání dalších důkazů zabralo několik měsíců. Taktéž poznamenal, že senát byl až do konce roku 1996 zavalen prací.

22. Dne 17. května 1996 vrchní soud vyhověl žádosti a prodloužil stěžovatelovu vyšetřovací vazbu do 30. listopadu 1996 podle § 71 odst. 3 trestního řádu. Své rozhodnutí zdůvodnil složitostí případu a nutností zhodnotit další důkazy. Soud mimo jiné uvedl, že vzhledem k právní kvalifikaci trestného činu by stěžovatel, pokud by byl shledán vinným, byl odsouzen pravděpodobně k vysokému trestu odnětí svobody. Soud rovněž poznamenal, že vzhledem k tomu, že stěžovatel má početné kontakty v cizině a je zadlužen, mohl by se vyhýbat trestnímu stíhání. Proto rozhodl, že vazba stěžovatele je nutná ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu. Dne 12. června 1996 toto prodloužení potvrdil Nejvyšší soud, který shledal, že údajné zdravotní problémy stěžovatele nevylučují obavu z jeho útěku.

23. Dne 19. listopadu 1996 vrchní soud na žádost předsedy senátu okresního soudu prodloužil vazbu stěžovatele do 15. května 1997 podle § 71 odst. 3 trestního řádu. Důvody uvedené pro toto prodloužení byly podobné jako důvody uvedené pro předcházející prodloužení. Soud poznamenal, že délka řízení byla způsobena délkou přípravného řízení a složitostí případu.

24. Dne 26. listopadu 1996 stěžovatel podal k Nejvyššímu soudu stížnost proti tomuto rozhodnutí. V ní popíral argumenty vrchního soudu a poznamenal, že jeho vazba trvá 16 měsíců, že obžaloba byla předložena před 14-ti měsíci a že dosud nedošlo k nařízení hlavního

líčení. Nejvyšší soud tuto stížnost zamítl dne 19. prosince 1996 a potvrdil závěry vrchního soudu.

25. Dne 23. dubna 1997 předseda senátu krajského soudu požádal vrchní soud, aby prodloužil vazbu stěžovatele do 30. října 1997 podle § 71 odst. 3 trestního řádu. Uvedl, že v průběhu hlavního líčení stěžovatel změnil svou obrannou strategii a že v této souvislosti bude třeba vyslechnout další svědky, kteří žijí v Německu a budou vyslechnuti německými orgány v květnu 1997. Uvedl, že stěžovatel přiznal, že na radu svého právního zástupce úmyslně zatajil určité skutečnosti. Předseda senátu dále uvedl, že obava z toho, že se stěžovatel bude vyhýbat trestnímu řízení, byla posílena skutečností, že kdyby stěžovatel uprchnul do Německa, mohl by získat německé občanství, což by zabránilo českým orgánům v tom, aby požadovaly jeho vydání.

26. Dne 12. května 1997 vrchní soud této žádosti vyhověl. Dne 6. června 1997 Nejvyšší soud zamítl stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí a potvrdil závěry vrchního soudu, že povaha trestného činu, ze kterého byl stěžovatel obžalován, a jeho kontakty v cizině zdůvodňují jeho vazbu podle § 67 písm. a) trestního řádu.

27. Dne 21. října 1997 nařídil vrchní soud na žádost předsedy senátu krajského soudu prodloužení vazby stěžovatele do 31. prosince 1997 z důvodů podobných důvodům uvedeným pro předcházející prodloužení. Dne 26. listopadu 1997 Nejvyšší soud zamítl stížnost stěžovatele proti tomuto prodloužení.

28. Dne 15. prosince 1997 vrchní soud prodloužil vazbu stěžovatele do 19. května 1998. Soud konstatoval, že do 31. prosince 1997 nemůže být provedeno řízení o odvolání stěžovatele proti rozsudku. Dále konstatoval, že vzhledem k rozsahu trestné činnosti stěžovatele, škodám, které způsobil, vysokému trestu odnětí svobody, který mu hrozí, bude-li jeho odsouzení potvrzeno, jakož i vzhledem k nebezpečí, že se bude vyhýbat trestnímu řízení, existuje riziko, že by propuštění stěžovatele zmařilo nebo bránilo naplnění účelu trestního řízení. Soud neshledal v dosavadním řízení žádné zvláštní průtahy.

29. Dne 14. ledna 1998 Nejvyšší soud potvrdil rozhodnutí vrchního soudu. Shledal, že důvody uvedené vrchním soudem jsou relevantní a dostatečné ve smyslu § 71 odst. 3 trestního řádu. Soud poznamenal, že rozsudek krajského soudu, kterým byl stěžovatel odsouzen k devíti letům vězení, dosud nenabyl právní moci, a uvedl, že vazba stěžovatele je nutná, aby se zabránilo jeho vyhýbání se trestnímu řízení. Z toho důvodu bylo rozhodnutí o prodloužení vazby do 19. května 1998 oprávněné ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu.

### **B. Řízení o žádostech stěžovatele o propuštění na svobodu**

30. Dne 19. července 1994 okresní soud zamítl stěžovatelovu žádost o propuštění na svobodu, protože zjistil, že důkazy získané během vyšetřování zakládají důvodné podezření, že stěžovatel spáchal dané trestné činy. Proto soud považoval vazbu stěžovatele za nutnou ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu. Dne 15. srpna 1994 zamítl krajský soud stěžovatelovu stížnost proti tomuto rozhodnutí s odkazem na svá zjištění ze dne 17. června 1994 (viz výše odstavec 10) a konstatoval, že důvody pro vazbu stěžovatele nadále trvají.

31. Dne 14. září 1994 podal stěžovatel další žádost o propuštění. V ní mimo jiné uvedl, že jeho vazba mu zabránila v podniknutí jakýchkoli kroků na kompenzaci ztrát, které způsobil. Okresní soud tuto žádost zamítl dne 17. září 1994. Dne 17. října 1994 krajský soud zamítl stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí.

32. Dne 28. listopadu 1994 podal stěžovatel třetí žádost o propuštění, přičemž popíral, že by se dopustil trestných činů. Okresní soud tuto žádost zamítl 15. prosince 1994 s odkazem na skutečnosti daného případu a stav řízení a shledal, že vazba stěžovatele je oprávněná ve

smyslu § 67 písm. a) trestního řádu. Dne 20. ledna 1995 krajský soud zamítl stížnost stěžovatele proti tomuto rozhodnutí.

33. Dne 27. února 1995 okresní soud zamítl stěžovatelovu žádost o propuštění ze dne 14. února 1995, ve které se stěžovatel odvolával na své zhoršené zdravotní problémy a stěžoval si na neodůvodněné průtahy v řízení. Soud konstatoval, že důvody pro vazbu stěžovatele nadále trvají a že jeho zdravotní problémy nevylučují nebezpečí, že by uprchl nebo se vyhýbal trestnímu řízení. Soud rovněž uvedl, že vazba stěžovatele neohrožuje jeho zdraví ani život.

34. Proti rozhodnutí okresního soudu podal stěžovatel stížnost. V ní tvrdil, že smlouvy o půjčkách neuzavíral s podvodným záměrem a že podnikal kroky k vyrovnaní způsobených škod. Proto nesouhlasil s názorem soudu, že by uprchl nebo se vyhýbal trestnímu řízení. Dne 6. dubna 1995 Krajský soud v Plzni tuto stížnost zamítl, přičemž potvrdil vazbu stěžovatele ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu. Soud uvedl, že stěžovatel byl v minulosti odsouzen, hrozil mu vysoký trest odnětí svobody, měl údajně majetkový prospěch ze svých trestných činů (260 000 000,- Kč), měl osobní a obchodní kontakty v cizině a byl alkoholik.

35. Dne 12. května 1995 podal stěžovatel další žádost o propuštění, přičemž trval na své nevině a jako ručitele nabízel jistého gruzínského státního občana. Dne 15. května 1995 okresní soud zamítl stěžovatelovu žádost s konstatováním, že s ohledem na závažnost trestného činu, ze kterého byl stěžovatel obžalován, je jakákoli jím navrhaná záruka nepřijatelná. Krajský soud potvrdil toto rozhodnutí dne 26. června 1995.

36. Dne 3. října 1995 zamítl krajský soud další stěžovatelovu žádost o propuštění na svobodu.

37. Dne 7. listopadu 1995 zamítl krajský soud stěžovatelovu žádost o propuštění ze dne 24. října 1995. Soud odkázal na svá předcházející rozhodnutí týkající se vazby stěžovatele a dodal, že jeho zdravotní problémy samy o sobě nepředstavují důvod k jeho propuštění, když jeden z důvodů pro jeho vazbu stále platí. Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí stížnost, v níž tvrdil, že hrozba rozsudku vysokého trestu odnětí svobody ani jeho styky v zahraničí samy o sobě nemohou odůvodňovat obavy, že by se vyhýbal trestnímu řízení, zvláště byl-li jeho cestovní pas zabaven úřady. Zdůraznil, že před tím, než bylo oficiálně zahájeno trestní řízení, nevykazoval žádné záměry uprchnout nebo se vyhýbat trestnímu řízení. Vrchní soud zamítl stěžovatelovu stížnost dne 24. ledna 1996.

38. Dne 30. dubna 1996 zamítl krajský soud další stěžovatelovu žádost o propuštění na svobodu, podanou dne 16. dubna 1996. Dne 18. července 1996 vrchní soud toto rozhodnutí potvrdil.

39. Dne 8. listopadu 1996 zamítl krajský soud další stěžovatelovu žádost o propuštění, přičemž odkázal na důvody uvedené ve svých předcházejících rozhodnutích. Dne 25. listopadu 1996 zamítl vrchní soud stěžovatelovu stížnost proti tomuto rozhodnutí. Co se týče jeho tvrzení, že krajský soud se nezabýval důvody pro pokračování jeho vazby, ale jen se odvolal na svá předcházející rozhodnutí, soud zdůraznil, že krajský soud nemusí opakovat fakta, která byla již dostatečně uvedena v jeho předcházejících rozhodnutích, když argumenty stěžovatele i důvody pro jeho vazbu zůstaly nezměněny.

40. Dne 22. ledna 1997 podal stěžovatel další žádost o propuštění, ve které tvrdil, že jeho zdravotní problémy jsou neslučitelné s jeho pokračující vazbou a vylučují jakékoli riziko útěku. Dne 6. února 1997 krajský soud tuto stěžovatelovu žádost zamítl s konstatováním, že důvody pro vazbu stěžovatele zůstávají nezměněny a že zdraví stěžovatele není jeho vazbou ohroženo, což bylo potvrzeno zprávou zdravotního střediska věznice ze dne 30. ledna 1997.

41. Dne 9. července 1997 byla krajským soudem zamítnuta další stěžovatelova žádost o propuštění na svobodu.

42. Dne 29. září 1997 zamítl krajský soud poslední stěžovatelovu žádost o propuštění. Dne 21. října 1997 zamítl vrchní soud jeho stížnost proti tomuto rozhodnutí.

### **C. Řízení před Ústavním soudem**

43. Dne 27. června 1996 stěžovatel podal k Ústavnímu soudu ústavní stížnost proti rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. června 1996, kterým byla jeho vazba prodloužena do 30. listopadu 1996. Stěžoval poukazoval zvláště na to, že jeho pokračující vazba není oprávněná a že se Nejvyšší soud případem nezabýval řádně, když posuzoval existenci důvodů pro prodloužení jeho vazby. Dovolával se článku 8 odst. 5 Listiny základních práv a svobod.

44. Dne 11. října 1996 Ústavní soud stěžovatelovu stížnost odmítl. Soud uznal, že riziko vysokého trestu odnětí svobody nemůže být jediným důvodem pro vazbu. Konstatoval však, že v případě stěžovatele existují další skutečnosti, které odůvodňují obavy z toho, že se bude vyhýbat trestnímu řízení, a uvedl, že zdravotní stav stěžovatele tuto možnost nevylučuje. Odkázal přitom na dvě lékařské zprávy ze dne 17. května a 10. září 1996.

45. Dne 7. února 1997 podal stěžovatel druhou ústavní stížnost, tentokrát proti rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. prosince 1996 (viz § 23 výše), potvrzujícímu rozhodnutí prodloužit jeho vazbu do 15. května 1997. Dovolával se porušení článku 5 odst. 1 písm. c) a 3 a článku 6 odst. 1 Úmluvy s tím, že důvody pro jeho vazbu, jak je uvedly soudy, nebyly dostatečné nebo relevantní. Mimo jiné také tvrdil, že rozhodnutí prodlužující jeho vazbu se nezakládala na reálných faktech jeho případu a že neexistoval žádný důvod pro prodloužení jeho vazby přes dva roky. Rovněž tvrdil, že nadměrné pracovní vytížení soudu zabývajícího se jeho případem, nedostatečný počet soudců a administrativní potíže nemohou ospravedlnit průtahy v řízení.

46. Dne 10. září 1997 Ústavní soud odmítl stěžovatelovu druhou ústavní stížnost jako zjevně nepodloženou. Zjistil však, že Krajský soud v Plzni a Městský soud v Praze porušily zásadu hospodárnosti soudního řízení tím, že nebyly schopny vyřešit otázku jejich místní příslušnosti. Uvedl také, že průtahy v řízení nemohou být v zásadě ospravedlněny pravidelnými žádostmi stěžovatele o propuštění na svobodu. Soud nicméně konstatoval, že ne všechny žádosti stěžovatele byly v tomto případě odůvodněné. Soud rozhodl, že případ byl obzvláště složitý a že důvody pro vazbu stěžovatele nadále trvají. Soud uvedl, že rozhodnutí prodlužující vazbu stěžovatele na více než dva roky byla učiněna v souladu s § 71 odst. 3 trestního řádu a že z dostupných důkazů je jasné, že tato rozhodnutí byla učiněna na základě skutečností zjištěných během řízení. Soud uzavřel, že délka trvání vazby stěžovatele, prodloužená do 15. května 1997, nemůže být považována za neodůvodněnou ve smyslu článků 5 odst. 3 a 6 odst. 1 Úmluvy.

47. Dne 25. července 1997 podal stěžovatel třetí ústavní stížnost proti rozhodnutí vrchního soudu ze dne 12. května 1997, jež bylo potvrzeno Nejvyšším soudem dne 6. června 1997 (viz § 26 výše) a kterým byla jeho vazba prodloužena do 30. října 1997. Dovolával se porušení článku 5 odst. 3 a článku 6 odst. 1 Úmluvy.

48. Dne 17. února 1998 podal stěžovatel čtvrtou ústavní stížnost, tentokrát proti rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. ledna 1998, ve které tvrdil, že neexistoval žádný důvod k prodloužení jeho vazby na dobu delší než dva roky a že toto rozhodnutí porušilo jeho práva zaručená článkem 5 odst. 1 písm. c) a 3 a článkem 6 odst. 1 Úmluvy. Tvrdil, že jeho trestní případ není složitý, že průtahy v řízení nemohou být odůvodněny nadměrným



pracovním vytížením soudů nebo skutečností, že využil svého práva žádat o propuštění. Místo toho soudy vedly řízení nevhodným způsobem, včetně jejich sporu o místní příslušnost.

49. Dne 17. března 1999 Ústavní soud odmítl stěžovatelovu stížnost. Připomenul svá zjištění ve svých předcházejících rozhodnutích a uvedl, že i když soud prvního stupně nepostupoval po obžalobě stěžovatele v souladu se zásadou hospodárnosti řízení, nelze říci, že by tím byla porušena stěžovatelova ústavní práva a svobody.

50. Téhož dne Ústavní soud odmítl stěžovatelovu třetí ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou. Soud zjistil, že se podobá jeho předcházejícím ústavním stížnostem a neobsahuje žádné nové argumenty, které by podpořily jeho tvrzení o porušení ústavních práv a svobod.

## II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

### 51. Relevantní ustanovení trestního řádu zní:

#### § 67

„Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jsou-li tu konkrétní skutečnosti, které odůvodňují obavu,

a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stále bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest, ....“

52. Ustanovení § 68 stanoví, že vzít do vazby lze toliko osobu, které bylo sděleno obvinění. O vazbě rozhoduje soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Rozhodnutí o vazbě musí být odůvodněno též skutkovými okolnostmi případu.

53. Podle § 71 odst. 1 orgány činné v trestním řízení jsou povinny vyřizovat vazební věci přednostně s největším urychlením.

54. Podle § 72 odst. 2 obviněný má právo kdykoli žádat o propuštění na svobodu. O takové žádosti musí být neodkladně rozhodnuto. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní jiné důvody, opakovat až po uplynutí čtrnácti dnů od právní moci rozhodnutí.

55. Ustanovení § 71 odst. 3 stanoví, že vazba obviněné osoby nesmí trvat déle než dva roky. Pokud nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v této lhůtě skončit a propuštěním obviněného na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního řízení, může vrchní soud prodloužit vazbu o dobu nezbytně nutnou.

56. Podle § 71 odst. 4 nesmí vazba obviněné osoby přesáhnout tři roky. V případech zvláště závažných trestných činů ve smyslu § 41 odst. 2 trestního zákona je maximální délka trvání vazby čtyři roky.

57. Ustanovení § 167 stanoví, že obviněný a poškozený mají právo kdykoli v průběhu vyšetřování žádat státního zástupce, aby byly odstraněny průtahy nebo jakékoli závady v postupu vyšetřování. Tuto žádost musí státní zástupce neprodleně vyřídit.

58. Ustanovení § 18 stanoví, že řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán.

59. Ustanovení § 188 odst. 1 písm. a) stanoví, že po předběžném projednání obžaloby soud postoupí věc jinému soudu, není-li sám k jejímu projednání příslušný.

60. Podle § 192 je-li obviněný ve vazbě, rozhodne soud při předběžném projednání obžaloby vždy také o dalším trvání vazby.

## PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

### I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 5 ODS. 3 ÚMLUVY

61. Stěžovatel si stěžoval na nepřiměřenou délku vazby a dovolával se článku 5 odst. 3 Úmluvy, jehož relevantní část zní:

„Každý, kdo je zatčen nebo jinak zbaven svobody v souladu s ustanovením odstavce 1 písm. c) tohoto článku, ... má právo být souzen v přiměřené lhůtě nebo propuštěn během řízení. Propuštění může být podmíněno zárukou, že se dostaví k přelíčení.“

#### 1. Období, které musí být vzato v úvahu

62. Soud může podle článku 5 odst. 3 posuzovat délku trvání vazby stěžovatele v době od 19. května 1994 do 7. listopadu 1997, tj. od okamžiku, kdy byl vzat do vazby pro účely trestního řízení, do vynesení rozsudku Krajského soudu (viz *Wemhoff proti Německu*, rozsudek ze dne 27. června 1968, série A č. 7, str. 23, § 9). Vazba, která má být posouzena, tedy trvala tři roky, pět měsíců a devatenáct dní.

#### 2. Přiměřenost trvání vazby

63. Stěžovatel tvrdil, že délka jeho vazby nemůže být považována za přiměřenou v souladu s článkem 5 odst. 3 Úmluvy. Tvrdil, že ani riziko vysokého trestu odnětí svobody, ani jeho různé kontakty v zahraničí nezakládají relevantní důvody pro jeho držení ve vazbě podle § 67 písm. a) trestního řádu nebo pro prodloužení jeho vazby přes dva roky podle § 71 odst. 3 trestního řádu.

64. Vláda tvrdila, že důvody, o které se opírala příslušná rozhodnutí vnitrostátních soudů, byly dostatečné a že vnitrostátní soudy rozhodly o stěžovatelově vazbě a jejím prodloužení o požadovanou dobu poté, co dospěly k názoru, že v tomto případě veřejný zájem převažuje nad právem stěžovatele na osobní svobodu. Vláda považovala délku stěžovatelovy vazby za přiměřenou ve smyslu článku 5 odst. 3 Úmluvy.

65. Soud připomíná, že otázka, zda délka trvání vazby je přiměřená, nemůže být posouzena *in abstracto*. To, zda je přiměřené, aby obviněný zůstal ve vazbě, musí být v každé věci posuzováno podle její konkrétní povahy. Pokračování vazby může být v daném případě ospravedlněno pouze tehdy, jsou-li dány konkrétní skutečnosti osvědčující existenci oprávněného požadavku veřejného zájmu, který – nehlédě na presumpci neviny – převažuje nad právem na osobní svobodu (viz, mezi jinými, *W. proti Švýcarsku*, rozsudek ze dne 26. ledna 1993, série A č. 254-A, str. 15, odst. 30).

V první řadě přísluší vnitrostátním soudním orgánům, aby posoudily okolnosti pro a proti existenci takového imperativního zájmu a vyložit je ve svých rozhodnutích týkajících se žádostí o propuštění. Soud rozhoduje o tom, zda došlo nebo nedošlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy, v podstatě na základě důvodů uvedených v těchto rozhodnutích a rovněž na základě skutečností uvedených stěžovatelem v jeho stížnostech (viz *Punzelt proti České republice*, rozsudek ze dne 25. dubna 2000, třetí sekce, § 73; *Český proti České republice*, rozsudek ze dne 6. června 2000, třetí sekce, § 75).

66. Trvání důvodného podezření, že zatčená osoba spáchala trestný čin, je podmínkou *sine qua non* pro zákonnost trvající vazby, ale po uplynutí určité doby již sama o sobě nepostačuje. V takových případech musí Soud posoudit, zda ostatní důvody uváděné soudními orgány nadále opravňují zbavení svobody. Tam, kde takové důvody byly „relevantní“ a „dostatečné“, musí Soud také zjistit, zda příslušné vnitrostátní orgány

postupovaly se „zvláštní pečlivostí“ při vedení těchto řízení (viz *Contrada proti Itálii*, rozsudek ze dne 24. srpna 1998, *Reports* 1998-V, str. 2185, § 54; *I. A. proti Francii*, rozsudek ze dne 23. září 1998, *Reports* 1998-VII, str. 2978, § 102).

67. Soud konstatuje, že stěžovatel byl zbaven svobody a zůstal ve vazbě na základě podezření, původně založeného na písemných důkazech a později podpořeného dalšími materiálními důkazy, že se dopustil trestného činu podvodu a způsobil jím značnou škodu. Za těchto okolností je Soud toho názoru, že existovalo důvodné podezření, že stěžovatel spáchal trestný čin.

68. Pokud jde o oprávněnost důvodů pro pokračující vazbu, vnitrostátní soudy se opíraly o složitost vyšetřování, závažnost obvinění a nebezpečí, že řízení bude mařeno, bude-li stěžovatel propuštěn, neboť existovalo nebezpečí, že se bude vyhýbat trestnímu řízení.

69. Pokud jde o nebezpečí, že se stěžovatel bude vyhýbat trestnímu řízení, vnitrostátní soudy vycházely zejména ze skutečnosti, že stěžovatel byl obviněn ze závažného trestného činu, že mu hrozil vysoký trest odnětí svobody, a že pokud by uprchl do Německa a získal německé státní občanství, bylo by jeho vydání do České republiky k soudnímu řízení nemožné. Navíc, stěžovatel byl již v minulosti odsouzen, měl četné kontakty v zahraničí a v České republice byl velmi zadlužen.

70. Z pohledu Soudu je toto odůvodnění „dostatečné“ a „relevantní“, aby ospravedlnilo zbavení svobody stěžovatele.

71. Pokud jde o vedení řízení vnitrostátními orgány, Soud poznamenává, že mezi vzetím stěžovatele do vazby a podáním obžaloby pro dalších deset trestných činů podvodu uplynulo téměř jedenáct měsíců. Vláda nevysvětlila délku tohoto období, kromě obecného argumentu, že případ byl složitý.

72. Dalších téměř sedm měsíců uplynulo mezi podáním obžaloby dne 19. září 1995 a předběžným projednáním obžaloby před Krajským soudem v Plzni dne 11. dubna 1996, na jehož konci soud rozhodl vrátit případ zpět krajskému státnímu zástupci k dalšímu vyšetřování a shromáždění důkazů. Dalších téměř osm měsíců uplynulo mezi rozhodnutím vrchního soudu ze dne 18. července 1996, kdy zrušil rozhodnutí krajského soudu ze dne 11. dubna 1996, a 12. březnem 1997, kdy se konalo první veřejné jednání před krajským soudem. Tato doba může být jen částečně vysvětlena dvouměsíčním sporem mezi Krajským soudem v Plzni a Městským soudem v Praze ohledně jejich místní příslušnosti k projednávání případu stěžovatele (viz § 14 výše).

Následně v dubnu 1997 odročil Krajský soud v Plzni další tři jednání. Výsledkem bylo, že krajský soud vynesl svůj rozsudek až po uplynutí dalších šesti měsíců. Tato doba se sama o sobě nezdá být nepřiměřená, protože během ní musely vnitrostátní orgány projednat další důkazy navrhované stěžovatelem a vyslechnout další svědky, které bylo nutné předvolat poté, co stěžovatel změnil strategii své obhajoby a vyšly najevo nové skutečnosti (viz § 25 výše).

73. Nicméně s ohledem na okolnosti případu jako celku Soud dospěl k názoru, že soudní řízení nebylo vedeno se „zvláštní pečlivostí“.

74. Na základě výše uvedeného tedy došlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy v důsledku nepřiměřené délky stěžovatelovy vazby.

## II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

75. Stěžovatel dále prohlašoval, že trestní řízení proti němu bylo nepřiměřeně dlouhé. Dovolával se článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož relevantní část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla... v přiměřené lhůtě projednána... soudem..., který rozhodne ... o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu...“

A. Období, které musí být vzato v úvahu

76. Trestní řízení proti stěžovateli bylo zahájeno dne 19. května 1994, kdy byl obviněn z podvodu, a skončilo dne 26. března 1998, kdy vrchní soud vynesl konečné rozhodnutí. Období, které musí být vzato v úvahu, tedy trvalo tři roky, deset měsíců a sedm dní.

B. Přiměřenost délky řízení

77. Přiměřenost délky řízením musí být posouzena ve světle konkrétních okolností případu, s přihlédnutím ke kritériím zakotveným v judikatuře Soudu, zejména pak s ohledem na složitost případu, chování stěžovatele a chování příslušných státních orgánů (viz *Pélissier a Sassi proti Francii*, rozsudek ze dne 25. března 1999, který bude publikován v úřední sbírce soudních rozhodnutí,<sup>2</sup> § 67; *Philis proti Řecku*, rozsudek ze dne 27. července 1997, *Reports* 1997-IV, str. 1083, odst. 35).

78. Stěžovatel trval na tom, že nadměrná pracovní zátěž krajského soudu, nedostatečný počet soudců, administrativní potíže a skutečnost, že se soud musel zabývat jeho žádostmi o propuštění podávanými během řízení, neospravedlňují průtahy v projednávání věci před soudem.

79. Vláda tvrdila, že trestní případ stěžovatele byl projednán vnitrostátními soudy v přiměřené lhůtě, že případ byl složitý a že stěžovatel přispěl k délce řízení v prvním stupni sdělením nových skutečností, které záměrně neuvedl během vyšetřování, a které proto musely být ověřovány dalšími důkazy, a také tím, že během hlavního líčení navrhoval, aby byli vyslechnuti další svědci (viz § 25 výše). Také tvrdila, že stěžovatel podával své žádosti o propuštění z vazby ve velmi krátkých časových intervalech, aniž by své argumenty měnil.

80. Soud bere v úvahu, že případ byl poměrně složitý kvůli povaze obvinění stěžovatele, které se týkalo několika finančních a obchodních společností, a také proto, že během řízení byla proti stěžovateli vznesena další obvinění. To však samo o sobě nemůže ospravedlnit celkovou délku trestního řízení.

81. Pokud jde o chování stěžovatele, Soud poznamenává, že přispěl k délce řízení především tím, že změnil svou obhajobu během veřejného jednání v dubnu 1997, což si vyžádalo výslech dalších svědků žijících v Německu, kteří byli vyslechnuti příslušnými německými orgány v květnu 1997. Stěžovatel přiznal, že na radu svého právního zástupce záměrně zatajil určité skutečnosti. Navíc, jednání muselo být dne 11. září 1997 odročeno na 7. listopad 1997, protože stěžovatel navrhl provedení dalších důkazů.

Nicméně Soud připomíná, že článek 6 Úmluvy neukládá obviněným aktivní spolupráci se soudními orgány. Ani jim nelze vytýkat, že plně využívají právních prostředků dostupných podle vnitrostátního práva. Takové chování stěžovatele nicméně představuje objektivní skutečnost, která – ačkoli nemůže být přičítána žalovanému státu – musí být vzata v úvahu při rozhodování, zda délka řízení přesáhla „přiměřenou lhůtu“ nebo ne (viz *I. A. proti*

<sup>2</sup> Pozn. překl.: Jedná se Reports of Judgments and Decisions č. 1999-II.

*Francii*, rozsudek ze dne 23. září 1998, *Reports* 1998-VII, str. 2984-2985, § 121; *Eckle proti Německu*, rozsudek ze dne 15. července 1982, série A č. 51, str. 36, § 82). Přestože v posuzovaném případě může být stěžovatel za daných okolností považován za zodpovědného za některé z průtahů, nemůže to ospravedlnit celkovou délku řízení (viz, *mutatis mutandis*, *Ledonne proti Itálii*, rozsudek ze dne 12. května 1999, který bude publikován v úřední sbírce soudních rozhodnutí,<sup>3</sup> § 25; *Portington proti Řecku*, rozsudek ze dne 23. září 1998, *Reports* 1998-VI, str. 2632, § 29; *Zana proti Turecku*, rozsudek ze dne 25. listopadu 1997, *Reports* 1997-VII, str. 2552, § 79).

82. Co se týče chování vnitrostátních orgánů, Soud konstatuje, že uplynulo téměř šest měsíců mezi 19. květnem 1994, dnem, kdy bylo nařízeno vzetí stěžovatele do vazby, a 26. říjnem 1994, datem, kdy byl stěžovatel obviněn z dalších deseti trestných činů podvodu. Ačkoli následující období téměř jedenácti měsíců, které uplynuly mezi vznesením dalších obvinění, a 19. zářím 1995 (dnem, kdy byl stěžovatel formálně obžalován) může být do jisté míry vysvětleno nutností vyslechnout další svědky a shromáždit dodatečné důkazy, Soud nemá za to, že toto dostatečně vysvětluje délku řízení v tomto období.

Soud poznamenává, že existují ještě tři další období, jejichž délku státní orgány dostatečně nevysvětlily: doba více než šesti měsíců mezi 19. zářím 1995 (den, kdy byl žadatel formálně obžalován) a 11. dubnem 1996 (den, kdy se konalo předběžné projednání obžaloby); období téměř osmi měsíců mezi rozhodnutím vrchního soudu ze dne 18. července 1996, které zrušilo rozhodnutí krajského soudu vrátit případ zpět krajskému státnímu zástupci, a prvním veřejným jednáním před Krajským soudem v Plzni, které se konalo dne 12. března 1997; a období více než čtyř měsíců mezi 7. listopadem 1997 (den, kdy byl stěžovatel odsouzen) a 26. březnem 1998 (den rozhodnutí vrchního soudu o odvolání stěžovatele).

83. Vláda neposkytla žádné přesvědčivé vysvětlení těchto průtahů. Za těchto okolností Soud dospěl k závěru, že období tří let, deseti měsíců a sedmi dnů vzhledem k okolnostem případu jako celku nesplňuje požadavek „přiměřené lhůty“. Došlo tedy k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

### III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

84. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

#### A. Újma

85. Stěžovatel se domáhal částky 10 000 000,- Kč za nemateriální újmu způsobenou jeho fyzickým a psychickým utrpením, stresem a nepohodlím během doby, kterou strávil ve vazbě, a za nepřiměřenou délku trestního řízení.

86. Vláda tvrdila, že požadavky stěžovatele byly nepřiměřené a nepodložené.

87. Soud se domnívá, že stěžovatel utrpěl nemateriální újmu, která není plně kompenzována konstatováním o porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy a článku 6 odst. 1 Úmluvy. Poté, co učinil odhad na spravedlivém základě, přiznává stěžovateli částku 100 000,- Kč.

<sup>3</sup> Pozn. překl.: V řadě za rok 1999 v *Reports of Judgments and Decisions* však tento rozsudek publikován nebyl.

**B. Náklady řízení**

88. Stěžovatel požadoval částku 550 000,- Kč jako náhradu nákladů a výloh, které vynaložil během řízení u vnitrostátních soudů a později u orgánů Úmluvy.

89. Vláda tvrdila, že požadavky stěžovatele byly neodůvodněné a přehnané. Uvedla, že vnitrostátní právo stanoví odměnu advokáta za podání ústavní stížnosti proti rozhodnutí o vazbě ve výši 1 000,- Kč. Vláda rovněž zdůraznila, že stěžovatel nepředložil nic, co by prokazovalo jeho náklady a výdaje u vnitrostátních soudů nebo orgánů Úmluvy.

90. Soud připomíná, že pro přiznání náhrady nákladů řízení podle článku 41 Úmluvy musí být prokázáno, že byly skutečně a nezbytně vynaloženy a byly přiměřené co do výše (viz, mezi jinými, *Nikolova proti Bulharsku*, rozsudek ze dne 25. března 1999, který bude publikován v úřední sbírce rozhodnutí Soudu,<sup>4</sup> § 79). Soud v tomto případě, na základě informací, které má k dispozici, a výše uvedených kritérií, dospěl k názoru, že ze spisového materiálu nevyplývá, že by stěžovatel vynaložil u vnitrostátních soudů nějaké mimořádné náklady a výdaje v souvislosti s délkou řízení.

Co se týče částek tvořících výdaje nezbytně vynaložené na pokus o nápravu porušení Úmluvy, která Soud zjistil, a co se týče nákladů a výloh řízení před orgány Úmluvy, Soud má za to, že přiměřenou částkou je 100 000,- Kč, kterou tímto stěžovateli přiznává.

**C. Úroky z prodlení**

91. Podle informací, které má Soud k dispozici, je zákonná úroková míra platná v České republice v době přijetí tohoto rozsudku 10 % ročně.

**Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ**

1. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že
  - a) žalovaný stát musí zaplatit do tří měsíců od data, kdy rozsudek nabude podle článku 44 odst. 2 Úmluvy právní moci, následující částky:
    - (i) 100.000 (sto tisíc) Kč za nemateriální újmu,
    - (ii) 100.000 (sto tisíc) Kč za náklady řízení;
  - b) po uplynutí uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení budou tyto částky navyšovány o jednoduchý úrok z prodlení ve výši 10 % ročně;
4. *zamítá* ostatní požadavky stěžovatele na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a písemně sděleno dne 31. července 2000 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ  
tajemnice

J.-P. COSTA  
předseda

<sup>4</sup> Pozn. překl.: Jde o Reports of Judgments and Decisions č. 1999-II.